

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dîtîqa (nouum) ḥadāta (testamentum)

Parisiis, 1584

Cap. XII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39367

ore ipsius ex aliquo carere querebant dum in multis ei & insidiabantur
ונכלו לה בסניאתא כד בעין למאחד מרס מן פומה
דנשכחון נאכלון קרצוהו

Capitulum

קפלאון יב

martyrum in comemoratione lectio

קרינא בדוכנא דסהרמ

ve cōculcarēt sic multarum turbarum multitudines cōgre. essēt & cūm
וכה אתכנשו דכוחא דכנשא סניאא איכנא דנרישון
חד לחד שרי ישוע למאמר לתלמידוהו לוקרם

acceptio quod est Pharisæorum fermento à vobis ipsiis caute
אזדהו בנפשכון מן חפירא דפרישא דאיתוהי מסב
באפא : לית דין מרס דכסא דלא נתגלא ולא
דמטשי דלא נתדע : כל גיר דבכשוכא אמרתון

supra solurrastis in aures q̄ in penetrabilibus & id̄ auditur in luce
בנהירא נשתמע ומרס דבמונא בארנא להשתון על
אגרא נתברו : אמר אנא לכון דין לרחמי לא תרחלון

amplius aliquid eis nō est & postea corpus q̄ interfecit iis ab
מון אילין דקטלון פגרא ומן בתרכן לית להון מרס יתור
למעבר : אחויכון דין מן מן תרחלון מן הו רמן
בתר דקטל שליט מרמיו בנהנא אין אמר אנא לכון

duobus vaneunt passeris quinque nōne
רמן הנא דחלו : לא חמש צפרנא מודבנן בתרין
אסרין וחדא מנהון לא טעיא קדם אלהא : דילכון דין
אוי מנא דסערמ דרישכון כלהין מנין אנן לא הכיל

estis p̄stantiores passerum multitudinē quia p̄ timueritis
תרחלון רמן סונאא דצפרא מיתרין אנתון :

54 ἐν ἀρδύοις αὐτῶν καὶ ζῆπυῶντες διηρῶσαι ἡ δὲ τοῦ σώματος αὐτῶν καὶ τῆς ψυχῆς αὐτῶν
Κεφ. ιβ.

1 Ἐν οἷς ἐπιποναχθεῖσιν ἡμῶν μωσαδαὶν τὸ ὄχλος, ὡς τε κατὰ ταῦτο διηλθὼν, ἠρῶ ἀπο λέγει πρὸς τοὺς μαθηταῖς
αὐτῶν ὡς ποῦ εἰσθε, ὡς οἱ γὰρ ἐκαὶ αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ζύμης ἡμῶν φαλοισίω, ἡπὸς ὅτιν ἕσσο κρισίς. 2 Ὅθεν δὲ σὺ κακα-
λυμμένον ὄρει, ὃ ἐν ἀποκαλυφθῆσιν καὶ κρυπτόν, ἐξ ἕγω ἀποκαλυφθῆσιν. 3 Ἐν τῷ ὄρει ὅτιν σκοπία εἶπατε, ἐν τῷ
φωτὶ ἀποκαλυφθῆσιν καὶ ὃ ὡς τὸ εἶναι ἡ ἀληθεῖα ἐν τοῖς ἡμῶν, κρυπθῆσιν ὅτι ἡμῶν δυνάμει. 4 λέγει δὲ
ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, μὴ φοβῆσθὲτε τὸ δόξαι τῶν ἀποκαλυφθῆσιν τὸ σῶμα, καὶ μὴ τῶν αὐτῶν μὴ ἐχόντων ἀποκαλυφθῆσιν ἢ τῶν
ψυχῆς. ἀποκαλυφθῆσιν δὲ ὑμῶν, ἡμῶν φοβῆσθὲτε. 5 φοβῆσθὲτε τὸ μὴ τῶν ἀποκαλυφθῆσιν, ἀλλ' οὐκ ἐχόντων ἐμὲ ἀλὼν εἰς πλεῖ-
στον. καὶ λέγει ὑμῖν, τῶν φοβῆσθὲτε. 6 Ὅθεν πέντε στροδία πωλεῖτε ἀσπραίων δύο; καὶ ἐν ὅσιν αὐτῶν ἡ ἐστὶν
δυναμὸς μείον ὅσων τῶν στροδίων. 7 ἀπὸ καὶ εἰς ἑκατὸν τῶν καφαλῶν ὑμῶν πᾶσαι ἡ ἐλθῆσιν μὴ ὡς φοβῆ-
σθὲτε πολλὰ στροδίων ἀπὸ φροῦν ὑμῶν.

74 Insidiantes ei, & quere-
res aliquid capere de ore e-
ius, ut accusarent eum.

Capitulum XII

1 Multi autem turbis
concurrentibus, ita ut se in-
uicem conculcarent, cepit
dicere ad discipulos suos, At-
tēdite à fermento Pharisæo-
rum, quod est hypocrisis.

2 Nihil enim opertum est,
quod non reueletur: neque
absconditum, quod non scia-
tur.

3 Quoniam quę in tenebris
dixistis, in lumine dicentur: &
quod in aure locuti estis in
cubiculis, predicabitur in te-
ctis.

4 Dico autem vobis amicis
meis, Ne terreamini ab his
qui occidunt corpus, & post
hec non habet amplius quid
faciāt.

5 Ostendam autem vobis
quem timeatis: timeate eum
qui postquam occiderit, habet
potestatem mittere in
gehennam. ita dico vobis,
hunc timeate.

6 Nōne quinque passeret
vaneunt dipondio: & vnus
ex illis non est in obliuione
coram Deo?

7 Sed & capilli capitis ve-
stri omnes numerati sunt.
Nolite ergo timere: multis
passeribus pluris estis vobis

H

& edificabo casarum mearum domum destruarum faciam hoc & dicebas
ואמר הנה אעבד אסתור בירת קפסי ואבנה
 & dicam & bona mea fragmentum meum est illi & edificabo ea & destruo
 in annos que reposita multa bona tibi sunt anima mea sicut me
ואמר 19 **לנפשי נפשי אית לכו מבתא סניאתא דסימן לשנא**
 vero ei dixit oblectare bibe comede requiesce multos
סניאתא אתנתי אבולו אשתי אתבסמו 20 **אמר לה דין**
 abs te repetitiam tuam nocte in hac rationis spera Deus
אלהא חסיה דענינת כהנא לליא נפשך תבעין לה מן
 sibi qui reponitis est sic erunt cui que parasti & hęc
והלך דטיבת למן נהוין 21 **הכנא הו מן דסאם לה**
 propter discipulis suis & dixit est dives non & in Deo thesauros
כומתא ובאלהא לא עתיר 22 **ואמר לתלמודיה מטל**
 comedetis quid animarum vestrarum solliciti sitis ne ego dico vobis hoc
הנא לכו אמר אנא לא תאצפון לנפשכון מנא תאכלן
 quia p̄stator est carum anima induetis quid corpori vestro neque
ולא לפנרכון מנא תלכשון 23 **נפשה גיר יתרא מן**
 qui nec corpus considerate vestimentum quam & corpus tibus
מיברתא ופגרא מן לבושא 24 **אתבקו בנעבא דלא**
 & Deus casarum & domus case eis nec sunt metunt nec seminant
זרעין ולא הצדין ולית להון תונא ובירת קפסא ואלהא
 volucris p̄rę estis p̄statores vos igitur quanto eos pascit
מתרסא להון כמא הכיל אנתון יתירין אנתון מן פרחתא
 statram suam ad addere potest solliciti fuerit cu ex vobis autē quis
אינא דין מנכון כד יצף משכח למוספו על קומתה
 estis potentes minimum non etiam vero si vnum cubitum
אמתא חדא 25 **אן דין אף לא זעורתא משכחין אנתון**
 quomodo lilia considerate estis solliciti reliquo pro quid
מנא על שרכא נעפין אנתון 27 **אתבקו בשושנא איכנא**
 ne quod autem vobis ego dico nent neque laborant que non crescunt
רבין דלמ לאון ולא עולן אמר אנא לכו דין דאף לא
 illis ex vnum sicut amicus fuit gloria sua in omni Salomon
שלימון כבלה שומחה אתכסיאך חדא מן הלון

18. Er dixit hoc faciam; De-
 struar horrea mea, & maio-
 ra faciam, & illuc congrega-
 bo omnia que nata sunt mihi,
 & bona mea.
 19. Et dixit anime mee,
 Anima habes multa bona po-
 sita in annos plurimos: re-
 quiesce, comede, bibe, epu-
 lare.
 20. Dixit autem illi Deus,
 Stulte, hac nocte animā tuā
 repetunt a te: quæ autem pa-
 rasti, cuius erunt?
 21. Sic est qui sibi thesauri-
 zat, & non est in Deum di-
 ues.
 22. Dixitque ad discipulos
 suos, Ideo dico vobis, nolite
 solliciti esse animarum vestrarum,
 quid māducetis: neque cor-
 pori vestro, quid induamini,
 23. Anima plus est quā in e-
 sca: & corpus plus quā in vesti-
 mentum.
 24. Considerate corpus, quia
 non seminant neque metunt,
 quibus nō est cellarium ne-
 que horreum, & Deus pascit
 illos. Quanto magis vos plu-
 ris estis illis?
 25. Quis autem vestrum cogi-
 tado potest adiciere ad staturam
 suam cubitum vnum?
 26. Si ergo neque quod mi-
 nimum est potestis, quid de
 ceteris solliciti estis?
 27. Considerate lilia quo-
 modo crescunt, non laborant,
 neque nent: dico autem vo-
 bis nec Salomon in omni
 gloria sua vestiebat sicut
 vnum ex istis.

18. ואמר הנה אעבד אסתור בירת קפסי ואבנה
 19. ואמר לנפשי נפשי אית לכו מבתא סניאתא דסימן לשנא
 20. אמר לה דין
 21. והלך דטיבת למן נהוין
 22. כומתא ובאלהא לא עתיר
 23. ולא לפנרכון מנא תלכשון
 24. אתבקו בנעבא דלא
 25. אמתא חדא
 26. מנא על שרכא נעפין אנתון
 27. אתבקו בשושנא איכנא
 רבין דלמ לאון ולא עולן אמר אנא לכו דין דאף לא
 שלימון כבלה שומחה אתכסיאך חדא מן הלון

H ij

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

28 Si autem fenum quod hodie est in agro, & eras in clibanum mittitur, Deus sic vestit: quanto magis vos, pusille fidei?

29 Et vos nolite querere quid manducetis, aut quid bibatis: & nolite in sublimi tolli.

30 Hæc autem omnia Gentes mundi querunt. Pater autem vester scit quoniam his indigetis.

31 Veruntamen querite primum regnum Dei & iusticiæ eius: & hæc omnia adiciuntur vobis.

32 Nolite timere, pusillus grex, quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum.

33 Vendite que possidetis, & date elemosynam. Facite vobis sacculos qui non veterascunt, thesaurum non deficiendum, in caelis: quod fur non appropriat, neque tinea corrumpit.

34 Vbi enim thesaurus vester est, ibi & cor vestrum est.

35 Sint lumbi vestri praecincti, & lucernæ ardentes in manibus vestris.

36 Et vos similes hominibus expectantibus dominum suum quando revertatur à nuptiis: ut cum venerit, & pulsaverit, confestim aperiatur ei.

37 Beati serui illi, quos cum venerit Dominus, inuenerit vigilantes. Amen dico vobis quod præcinget se, & faciet illos discumbere, & transiens ministrabit illis.

cadit & eras in agro est quæ hodie herbam vendit
 אן דין לעמירא דיומנא איתוהי בחקלא ומחר נפל
 pusilli vos magis quanto vestit ita Deus in clibanum
 מוורא אלהא הכנא מלבש כננא יתיר לכון זעורו
 bibetis & quid comedetis quid queratis ne & vos fide
 וימנא 29 ונתתון לא תבעון מנא תאכלון ומנא תשתון
 huius gentes omnia enim hæc in istis cogit. vestras distrabant
 ולא נפחא דעניכון בהליון 30 הליון גיר כלהין עמכא הו
 vobis quia requirunt nouit pater vest. aut vobis etiam querit mundi
 דלמנא בעון אר לכון דין אבוכון ידע דמתבעון לכון
 adiciuntur omnia & hæc Dei regnum: quarite verum hæc
 31 ברם בעו מלכותה דאלהא והליון כלהין מתתוכפ
 וימנא 32 ונתתון לא תבעון מנא תאכלון ומנא תשתון
 Episcoporum lectio
 קרינא דאפיסקופא
 vobis dare pater vester quia vult pusille grex timueris ne
 לא תרחל גורא זעורא דעכא אבוכון דנתל לכון
 vobis facite elemosynam & date possid. vest. vendite
 סלמנא 33 וננו קנינכון והבו זרקתא עברו לבנו
 vbi in caelis præterit qui non & thesaurum veterasc. q. s. ad nuptias
 ונא דלא בליון וסימנא דלא גווא כשמניא איכא
 est enim vbi coarumpit nō. & tinea accedit non fit
 ונא לא קרב וסכא לא מחבל 34 איכא גיר דאיתיה
 lumbi vestri præcincti sint cor vestrum erit erit illic thesaurus
 סתכון הכון נהוא אר לבכון 35 נהוון אסורין העיכון
 dominu sui pstantibus vris similes & estote lucernæ vestre & ardentes
 מטרון שרנכון 36 והו דכין לאנשא דמככון למרהון
 & pulsauerit. venit ut cum conuiuij domo a reuertatur quibus
 איתו נפנא 37 מן בית משתותא דנא דאתא ונקש
 cum venerit quos illi serui beati sunt ei aperiant ostia
 ונא נפתחון לה 37 טוביהון לעבדא הנון אילין דנאתא
 quod præcinget vobis ego dico amen vigilantes eos & inueniet Dominus
 דתון ונשכח אנון כד עירון אמין אמר אנא לכון דנאכור
 eis ministrabit & trahet eos & accub. fac. libet
 ונא ונכמך אנון ונעבר נשמש אנון

28 ει δε ην χορτον ον παρ αγρα σημερον οντα, και αυερον εις κλιβανον βαυ οδυροσ ο θεοσ οπωσ αμφοσ ημω
 μαλλον υμασ, ολιγοσπιστοι; 29 και υμασ μη ζητητε οε φαγητη, η οε ποτη, και μη μετωελξεσθε 30 οσ
 πατερα υμω εστιν οε κωσμεν βηθησται. υμωσ δε ο πατηρ οιδει οη γρησεται υμωσ. 31 πλωσ ζητητε τλω βασημ
 οε θεοσ, και οσυ τα πατα σερσεται ημωσ. 32 μη φοβεσθε, η μακροσ πομωσ οη οη βι σθεσασ ο πατηρ υμω
 οδυροσ υμωσ τλω βασημσ. 33 πωλοσασ τα υμωσ παρχοντα υμωσ, και δετε ελεημοσυνωσ υμωσ. ποιησασ τα
 βαλαισ πα μη παλαιωσ υμωσ, ησσωρον δοε κλησποσ οε οεσ οσρεσασ, οσ σου κλησποσ οκ εγγιξ, οσ δε σησ εγγεσθησ
 34 οστυ τωσ οειν ο ησσωροσ υμωσ, και και η καρδια υμωσ εσασ. 35 εσωσασ υμωσ αν οσπυεσ σερσεται
 ται, και οι λυχοσ και οδυροσ 36 και υμασ ομωσ οδωσ ποσσασ δεσ γωμωσ τον υμωσ, και οσ αυησ, οη οσ
 οκ ησ βασημσ, ησ ελδοντασ και κρεσσαιτασ, βι ηωσ αν οσζωσ οσ αυησ. 37 μακαριοσ οσ δεσδοσ και οσ
 οσ ο κωσμεσ βηθησ γρησ ποιωσταισ. αμωσ λεξω υμωσ, οη σερσεται και αν κλησποσ αυησ, και παρ οσ
 καισ αυησ.

ita & inuenerit venerit tertia aut secunda in vigilia et si
 38 ואן במטרתא דתרתין או דלתת נתתא ונשכח הבנא
 sciret quod si scitote autem hoc illi serui beati sunt
 טוביהון לעבדא הנון : 39 הדגא דין דעו דאלו ידע
 vigilans fur veniret custodia in qua domus dominus
 הוא מרא ביתא באידא מטרתא אתא נבא מתתער
 vos etiam domus eius ut perfoderetur esset sinens nec esset
 הוא ולא שכך הוה דנתפלש ביתה : 40 אוי אנתון
 veniet estis putantes qua nō hora quia in ea parati estote igitur
 הכיל הוה מטיבא דבהי שעתא דלא סברין אנתון אתא
 dicit ad nos Dñe nōst. Cephas Simon ei dixit hominis Filius
 ברה דאנשא : 41 אמר לה שמעון באפא מון לותן אמר
 ei dixit omnes ad etiam an hanc parabolam tu
 אנת לה למתלגא הנאו אוי לות כלנש : 42 אמר לה
 quē cōstituit & prudens fidelis domus magister est quifam Iesus
 ישוע כנו כי איתוהי רב ביתא מהיטנא וחכימא דנקימיה
 beatus in tēpore suo demēsūm ut det famulitū suum super Dom. e.
 מרה על תשמשה דנתל פרסא בוכנה : 43 טובוהי
 ita quod faciat inueniet cum Dominus ei⁹ quē cū venerit seruus ille
 להו עבדא דנאתא מרה נשכחוהי דעבר הבנא :
 pūllissio. suā vniuersā super q̄ cōstituet eū vobis ego dico verē
 44 שרירותא אמר אנא לכון דנקימיהו על כלה קנינה :
 aduentum tardat q̄a Dom. me⁹ in corde suo ille seruus dixerit verē si
 45 אן דין נאמר עבדא הו בלכרה דמרי מוהר למאתא
 & cœperit Domini sui & ancillis seruos percutere & cœperit
 ונשרא במטחא לעבדא ולאמהתא דמרה ונשרא
 illius serui Dominus veniet & inebriari & bibere edere
 למלעס ולמשתא ולמרוא : 46 נתא מרה דעבדא הו
 & ponet & separabit eū nouit qua non & hora putat quo non in die
 ביומא דלא סבר ובשעתא דלא ידע ונפלגיוהי ונסים
 qui nouit ille autem seruus fideles qui non iis eūm partē eius
 מנתה עם הנון דלא מהיטנן : 47 עבדא דין אינא דידע
 multa deorabit voluntatē secundū se parat neque Dni sui voluntatē
 צבינא דמרה ולא טיב לה איך צבינרה נבלע סניאתא :

38 Et si venerit in secunda
 vigilia, & si in tertia vigilia
 venerit, & ita inuenerit: bea-
 ti sunt serui illi.
 39 Hoc autem scitote, quo-
 niam si sciret pater familias
 qua hora fur veniret, vigila-
 ret vtiq̄, & non fineret per-
 fodi domum suam.
 40 Et vos estote parati:
 quia qua hora non putatis,
 Filius hominis veniet.
 41 Ait autem ei Petrus, Domi-
 ne, ad nos dicis hanc pa-
 rabolam, an ad omnes?
 42 Dixit autem Dominus,
 Quis putas est fidelis dispen-
 sator & prudens, quem con-
 stituit dominus supra fami-
 liam suam, ut det illis in tem-
 pore tritici mensuram?
 43 Beatus ille seruus, quem
 cum venerit dominus inue-
 nerit ita facientem.
 44 Verē dico vobis quo-
 niam supra omnia quę possi-
 det, constituet illum.
 45 Quōd si dixerit seruus il-
 le in corde suo, Moram scit
 dominus meus venire: & cœ-
 perit percutere seruos & an-
 cillas, & edere & bibere &
 inebriari:
 46 Veniet dominus serui
 illius in die qua non sperat,
 & hora qua nescit, & diuidet
 eum, partēque eius cum in-
 fidelibus ponet.
 47 Ille autem seruus qui
 cognouit voluntatem domi-
 ni sui, & non se preparauit,
 & non fecit secundum volū-
 tatē eius, vapulabit multis.

38 ואן באיגא על דלתת או דלתת דעו דאלו ידע טוביהון לעבדא הנון : 39 הדגא דין דעו דאלו ידע הוא מרא ביתא באידא מטרתא אתא נבא מתתער הוא ולא שכך הוה דנתפלש ביתה : 40 אוי אנתון הכיל הוה מטיבא דבהי שעתא דלא סברין אנתון אתא ברה דאנשא : 41 אמר לה שמעון באפא מון לותן אמר ei dixit omnes ad etiam an hanc parabolam tu אנת לה למתלגא הנאו אוי לות כלנש : 42 אמר לה ישוע כנו כי איתוהי רב ביתא מהיטנא וחכימא דנקימיה מרה על תשמשה דנתל פרסא בוכנה : 43 טובוהי להו עבדא דנאתא מרה נשכחוהי דעבר הבנא : 44 שרירותא אמר אנא לכון דנקימיהו על כלה קנינה : 45 אן דין נאמר עבדא הו בלכרה דמרי מוהר למאתא ונשרא במטחא לעבדא ולאמהתא דמרה ונשרא למלעס ולמשתא ולמרוא : 46 נתא מרה דעבדא הו ביומא דלא סבר ובשעתא דלא ידע ונפלגיוהי ונסים מנתה עם הנון דלא מהיטנן : 47 עבדא דין אינא דידע צבינא דמרה ולא טיב לה איך צבינרה נבלע סניאתא :

H 11j

48 Qui autem non cognouit, & fecit digna plagis, vapulabit paucis. Omni autem cui multum datum est, multum quæretur ab eo: & cui commendauerunt multum, plus petent ab eo.

49 Ignem veni mittere in terram: & quid volo nisi ut accendatur?

50 Baptisma autem habeo baptizari: & quomodo coactor, vsquedum perficiatur?

51 Puratis quia pacem veni mittere in terram? Non dico vobis, sed separationem.

52 Erunt enim ex hoc, quinque in domo vna diuisi, tres in duos, & duo in tres:

53 Diuidentur pater in filium, & filius in patrem suum: mater in filiam, & filia in matrem: socrus in nurum suam, & nurus in socrum suam.

54 Dicebat autem ad turbas, Cum videritis nubem orientem ab Occasu, statim dicitis, Nimbis venit: & ita fit.

55 Et cum austrum flantem, dicitis, Quia estus erit: & fit.

56 Hypocritæ, faciem cæli & terræ nostis probare: hoc autem tempus quomodo non probatis?

denorabit plagis q dignum est id & facit nouit qui nō verbis
הודין דלא ידע ועבד מרס דשוא מחותא נבלע
reperetur multū multū ei cui datū est enim omni paucas plagas
חיותא זעוריתא כל גיר דאתיהב ליה סני סני נתתבע
ab ipsh manu reposcent amplius multū ei depositum est & apud quē ab eo
גיר ולהו דאתגעל לה סני יתיראית נתבעון באידהו

petitionis lectio

קרינא דבעותא

iam si ego & cupio in terram veni ignem
יורא אתירא דארמא בארעא ועבא אנא אלו מן כדו

ego cōstringor & multū vt bapt-mihi est & baptis-mus accensus
ומעמודיתא אית לי דאעמד וסני אליין אנא

venirim quod pacem estis putantes perficiatur vsque ad
קרינא דשתמלא : סברין אנתון דשינא אתירא

dissidia sed quod non vobis ego dico in terram vt mittam
וארמא בארעא אמר אנא לכון דלא אלא פלגותא :

tres dissidentes vna in domo quinque erunt enim modō 2
מנהשא גיר נהון המשא בביתא חד דפליגין תלתא

filii sui aduersus pater enim diuidetur tres aduersus & duo aduersus
על תרין ותרין על תלתא : נתפלג גיר אבא על כרה

matrē suā aduersus & filia filiam suā aduersus mater patrē suū aduersus & nūrus
מא על אבוהי אבא על ברתה וברתא על אמרה

& dicebat socrum suam aduersus & nurus nurum suam aduersus socrum
& dicebat
ומא על כלתה וכלתא על חמתה : ואמר

statim occasu ab quē oriatur nubem videtis cum terrib
ומשא מא דהזיתון ענגא דנחא מן מערבא מהדא

flat & cum ita est venit pluuia estis dicentes
אמרון אנתון מטרא אתא והוא הכנא : ומא דנשבא

vultus acceptores & fit fiet quod xltus estis dicentes autē
ומא אמרון אנתון דחומא הוא והוא : נסבי כאפא

tempus discernere estis scientes & terrę cęli faciem
ומא דשמיא ודארעא ידעין אנתון דתפרשו זבנא

estis discernentes non quomodo hoc autē
הוא איכנא לא פרשין אנתון :

48 ὁ δὲ μὴ γινώσκων, ποιήσας δὲ ἀξία πληγῶν, θαρρήσεται ὀλίγας. ποῦ δὲ ἢ εἰδέναι πολὺ, πολὺ ζήτησίν αὐτὸν ποῦ δὲ ἢ ὡς παρήνθη πολὺ, ὀλίγας περὶ αἰτήσεων αὐτοῦ. 49 πῦρ ἤλθον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, ἵνα ἡ γῆ ἰσχυρῶς ἀνάψῃ; 50 βαπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς σιωπῶμαι ἕως οὗ πλησθῆ; 51 ὁσαῦτα ὁ πατήρ μου ἔδωκεν ἐν τῇ γῆ, οὐ γὰρ οὐ γὰρ, λέγων ὑμῖν, διὰ τὸ ἄσμελον. 52 ἔσονται ἰσθμὸς τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης, καὶ τῆς θαλάσσης καὶ τῆς γῆς. 53 ἄσμελον ἔσονται κατὰ τὸ εἶδος, καὶ ἡ γῆ καὶ ἡ θάλασσα κατὰ τὸ εἶδος, καὶ ἡ θάλασσα κατὰ τὸ εἶδος, καὶ ἡ γῆ κατὰ τὸ εἶδος. 54 ἔλαθον δὲ καὶ οἱ ὄχλοι, ὅταν ἴδωσαν τὴν νεφέλην ἀνατίμνωσαν ἀπὸ δυσμῶν, ὡς εἰς ἀνατολὴν, καὶ τὴν νεφέλην ἔλαθον, ὅτι οὐκ ἔλαθον οὕτως. 55 ἔσονται ἰσθμὸς καὶ τῆς θαλάσσης, καὶ τῆς θαλάσσης καὶ τῆς γῆς. 56 ἄσμελον ἔσονται, καὶ ἡ γῆ καὶ ἡ θάλασσα κατὰ τὸ εἶδος, καὶ ἡ θάλασσα κατὰ τὸ εἶδος, καὶ ἡ γῆ κατὰ τὸ εἶδος.

cum veritatem estis iudicantes non vobis ipsis à autem eur.
 57 למנא דין מן נפשכון לא דינו אתון קושתא : מא
 in via dam magistratū ad litis tue domino cum tu abis enim
 ניר דאול את עם בעל דינך לות ארכונא עד באורחא
 ducat te ne ab eo & liberaberis mercedem da es
 אנת חב תאנורתא ותתפרק מנה דלמנא נובלך
 in domū eiciat te & exactor exactori tradat te & iudex iudicem ad
 לורת דינא ודינא נשלמך לגביא ונביא נרמך בית
 illinc exibis quodd nō tibi ego dico & amen vincitori
 אסירא : 58 ואמין אמר אנא לך דלא תפוק מן תמן
 vltimum octauum reddideris donec
 ערמא דתתל שמונא אחריא :

57 Quid autem & à vobis ipsis nō iudicatis quod iustū est?
 58 Cū autem vadis cum aduersario tuo ad principem, in via da operam liberari ab illo: ne fortē trahat te ad iudicem, & iudex tradat te exactori, & exactor mittat te in carcerem.
 59 Dico tibi, non exies inde, donec etiam nouissimū minutum reddas.

C A P. XIII.

13 Caput
 קפלאון יג
 erucis festum post secūdx in sabbatho vnius lectis
 קרינא דחד בשבא דב דבתר עארא דצליבא
 illis Galileis de ci dixerunt homines venerūt tēpore autē in illo
 בהו דין זבנא אתו אנשין אמרו לרה על גליליא הנון
 & dixit Iesus & respōdit ipsorū sacrificiis eū sanguinem miscuit quor. Pilat?
 דפיטוס חלט דמהון עם דבחייון : 2 וענא ישוע ואמר
 prx plus fuerint peccatores Galilæi quod illi estis putantes eis
 להון סברין אתון דהנון גליליא חטיין הון יתיר מן
 vobis ego dico non eis fuit quia sic Galilæis omnibus
 כלהון גליליא דהבנא הואא אנון : 3 לא אמר אנא לכון
 aut peribitis similiter pœnit. egeritis non si omnes vos q etiā autē
 דין דאר' כלכון אן ליה תתובון הכננת תאכרון : 4 או
 & occidit in Siloe turris super quos cecidit oꝛodeci n illi
 הנון תמנתעסר דנפל עליהון מגדלא בשילוחא וקטל
 hominibus omnibus prx magis erant q peccatores estis putantes eos
 אנון סברין אתון דחטיין הון יתיר מן כלהון כנישנא
 non quod si autē vobis ego dico non in Ierusalem qui habitāt
 דעמרין באורשלם : 5 לא אמר אנא לכון דין דאן לא
 peribitis sicut illi omnes vos pœn. ege.
 תתובון כלכון אכותהון תאכרון :

1 ADERANT autem quidam ipso in tempore, nuntiantes illi de Galilæis, quorum sanguinem Pilatus misceuit cum sacrificiis eorum.
 2 Et respondens dixit illis, Putatis quodd hi Galilæi prx omnibus Galilæis peccatores fuerint, quia talia passi sunt?
 3 Non, dico vobis: sed nisi pœnitentiā habueritis, omnes similiter peribitis. Sicut illi decem & octo, supra quos cecidit turris in Siloe, & occidit eos.
 4 Putatis quia & ipsi debitores fuerint prxter omnes homines habitantes in Ierusalem.
 5 Nō, dico vobis: sed si non pœnitentiā habueritis, omnes similiter petibitis.

57 ὅτι δὲ καὶ ἀπὸ ἐσθλοῦ σου κριθεὶς τὸ δίκαιον, 58 ὡς ἔδοξεν ἡμεῖς τῷ ἀποστόλου σου ἐπὶ τῆς ἀρχῆς σου, ἐν τῇ ὁδοῦ δὲ
 ὅτι γὰρ αἱ ἀποκαταστάσεις αὐτῶν, μὴ ἴσως κατασκευασθῆσθε ἐν τῇ κριτῇ, & ὁ κριτὴς ἐπὶ τῆς ἀρχῆς σου, καὶ ὁ
 ἀποκαταστήσει αὐτοὺς εἰς φυλακὰς. 59 λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν οὐ καὶ τὸ ἔσχατον λεπτοῦς ἀποδοῦτε.
 Καφ. 13.
 I. Παρῆσαν δὲ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας αὐτῷ λέγοντες ὅτι ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
 ἡμεῖς οὐκ αὐτῶν αὐτῶν. 2. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἰπὼν αὐτοῖς, δοκεῖτε ὅτι οἱ γαλιλαῖοι οὐκ ἀμωμοῦνται ἀπὸ παντὸς
 τοῦ γαλιλαίου ἐξ ὧν ἐστὶν ὁ πῶλος πετρώδου; 3. οὐχί, λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ μετανοήτε, πάντες ὡσαύτως
 ἀποπέθητε. 4. ὡς ἔκρινεν οἱ δέκα καὶ ὀκτώ, ἐφ' οἷς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῇ Σιλωᾷ, & ἀπέκρινεν αὐτοὺς: δοκεῖτε ὅτι
 οὐκ ἔσχατος ἐστὶν ὁ καιρὸς πάντας ἀποδοῦναι τὰς ἀποκαταστάσεις ἐν ἰσχυρισμῷ; 5. οὐχί, λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν
 μὴ μετανοήτε, πάντες ὡσαύτως ἀποπέθητε.